

Personaleudveksling mellem Klagenfurt og Gladsaxe 2015

Besøg i Klagenfurt i juni 2015

Genbesøg fra Klagenfurt i oktober 2015

Udarbejdet af

Birgitte Skoven, urban designer

Britt Vorgod Pedersen, chef for Byafdelingen

Indhold

Indledning	s. 2
Besøg i Klagenfurt, juni 2015	
Søndag d. 14. juni	s. 3
Mandag d. 15. juni	s. 4
Tirsdag d. 16. juni	s. 7
Onsdag d. 17. juni	s. 9
Genbesøg fra Klagenfurt, oktober 2015	
Mandag d. 5. oktober	s. 12
Tirsdag d. 6. oktober	s. 14
Onsdag d. 7. oktober	s. 15
Afrunding	s. 16

Indledning

I juni 2015 besøgte vi byplanafdelingen i Klagenfurt og i oktober 2015 fik vi genbesøg i Gladsaxe. Udvekslingen blev til på baggrund af en henvendelse fra Klagenfurt.

Fra Klagenfurt deltog byplanchef Robert Piechl og arkitekt Bertl Kamnig. Fra Gladsaxe deltog byplanchef Britt Vorgod Pedersen og urban designer Birgitte Skoven.

Vi fortæller her om vores oplevelser i forbindelse med udvekslingen.

Besøg i Klagenfurt

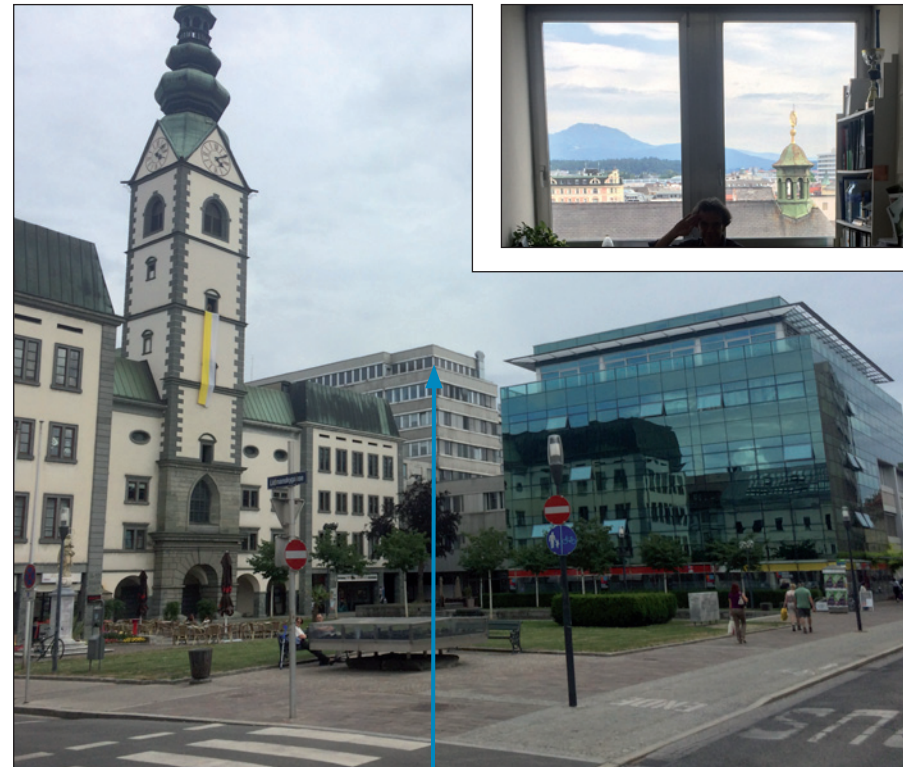
Juni 2015

Ankomst søndag d. 14. juni

Udvekslingsopholdet med vores venskabsby Klagenfurt startede på en mandag. Da turen til Klagenfurt forløb med mellem-landing i Wien, var der mulighed for at tage et ophold i Wien i weekenden op til. Det benyttede Birgitte sig af med glæde og faglig iver. Birgitte og Britt mødtes derfor i lufthavnen i Wien søndag aften, hvorfra vi skulle videre til Klagenfurt.

Desværre blev flyet forsinket igen og igen, så det endte med, at vi først var fremme i Klagenfurt ved et-tiden om natten. Da det var for sent til at blive hentet af repræsentanter fra vores værtsby, tog vi en taxa ind til byen.

Vi blev indkvarteret på hotellet Goldener Brunnen, der ligger meget centralt i Klagenfurt by. Overfor hotellet ligger domkirken og bag kirken en administrationsbygning, hvor byplanafdelingen har til huse på 6. sal. Hotellet lå derfor meget centralt og perfekt i forhold til byen og kontoret.

Byplanafdelingen ligger på 6. etage i denne bygning bag domkirken. Fra kontorerne er der en smuk udsigt over byen og bjergene.

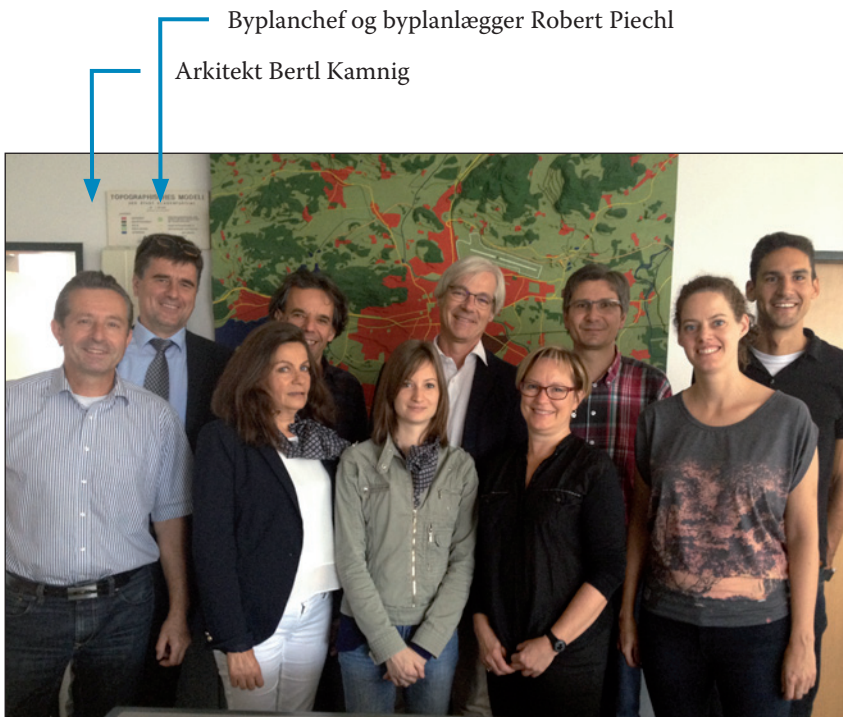
Mandag d. 15. juni

Efter en kort nattesøvn og god morgenmad mødtes vi på hotellet med byplanchefen Robert Piechl. Han tog os til byplankontoret, hvor vi mødte de øvrige medarbejdere. Afdelingen består af to kvindelige sekretærer og ellers udelukkende af mænd. Udover en ung nyansat GIS-medarbejder, har de fem mænd arbejdet sammen i 10-25 år.

Vi blev taget godt imod fra start og Robert havde stort set afsat alle tre dage til vores besøg. Vi fik udlevet et program, hvor dagene var delt op sådan, at formiddagene skulle bruges på kontoret og eftermiddagene på ekskursioner ude af huset.

Efter at have hilst på alle medarbejdere, fortalte Robert os om plansystemet i Østrig og i Klagenfurt, der er hovedstad i regionen Kärnten (Carinthia). Deres overordnede plansystem minder om det danske system. Dog er der enkelte lovforhold, der er forskellige regionerne imellem. Deres kommuneplan er omfattende både tekstmæssigt og grafisk, og da afdelingen ikke er så digitale endnu, fylder et print af planen 10 hæfter - cirka 5 gange så meget som Gladsaxes!

Efter gennemgangen tog vi over på Rådhuset, der ligger 5 minutters gang fra administrationsbygningen. Både den nye socialdemokratiske borgmester og rådmanden fra planområdet var desværre optaget til anden side, så i stedet fik vi en officiel velkomst af en rådmand fra socialområdet.

Byplanafdelingen i Klagenfurt. Læg mærke til slips og tørklæder fra Gladsaxe Kommune!

Britt

Birgitte

Som de fleste øvrige medarbejdere på kontoret indtog vi alle frokostmåltider ude i byen. Robert og en anden medarbejder fra kontoret tog os med på en restaurant ved "Landhaus". Her fik vi nationalspisen knödel.

Efter frokosten kørte Robert os lidt nord for Klagenfurt. Den nordlige del ligger højere oppe end byen, så vi fik et flot kig ud over byen og landskabet med vinmarker og ældre huse.

Om eftermiddagen var der arrangeret en byrundtur for os med en lokal guide fra byens turistinformation. På den måde fik vi hurtigt et overblik over byen.

Det, der betegnes som byen, udgøres af en historisk kerne, "Innere Stadt", med en ret præcis afgrænsning på 800 m x 800 m. I Klagenfurt bor der cirka 98.000 indbyggere på et areal på ca. 120 km². Ud over den indre byerne og de tilstødende bebyggede arealer består Klagenfurt af 3-4 småbyer. Klagenfurt er meget mindre befolket til sammenligning med de cirka 67.000 indbyggere der bor på de ca. 25 km², som Gladsaxe udgøres af.

Efter den guidede tur fik vi et par timer på egen hånd, inden vi skulle mødes igen til aftensmad. Tiden blev blandt andet brugt på en lur, da vi efterhånden var godt trætte efter de mange nye indtryk og en kort nat.

Om aftenen mødtes vi med Robert og en medarbejder på en typisk Gasthof, hvor vi fik en god schnitzel!

Rådhuset på Alter Platz. Statuen Lindormen anes til højre i billedet

"Landhaus"

Byen prydes med våbenskjold fra Klagenfurts venskabsbyer

I bykernen er der over 100 offentligt tilgængelige gårdrum - et særkende for byen

Tirsdag d. 16. juni

Vi mødtes på kontoret tirsdag morgen. Robert startede med at give os en gennemgang af kommuneplanlægningen for Klagenfurt. Helt overordnet er Klagenfurt inddelt i 3 zoner: Byggeri, veje og landzone. Herunder er der omkring 200 underkategorier.

Ved udvikling i landzoner udarbejdes en form for landzoneplan. Ofte er der tekniske problemstillinger, der gør, at planen ikke når videre. Men de 20-30 % af landzoneplanerne der gør skal høres i staten.

Ved udvikling i byområder udarbejdes integrerede udviklingsplaner for byggeri og landskabsbearbejdning. En sådan proces kan tage fra 3 måneder til 3 år afhængig af kompleksitet. Politikerne følger byplanafdelingens anbefalinger i 99 % af tilfældene. Der refereres til en planlov for regionen, da der ikke er en samlet planlov for hele landet som i Danmark.

Ved udvikling af byggeri på arealer større end 1 hektar skal der både udarbejdes en integreret udviklingsplan og en landzoneplan. I behandlingen af disse projekter kræves et specifikt projekt med en høj detaljering og ikke kun en masterplan.

Efter den spændende gennemgang af kommuneplanlægningen gav to af de øvrige medarbejdere os en gennemgang af planlægningen for selve bykernen. Det gav os en god forståelse for byen forud for eftermiddagens rundvisning til konkrete projekter i byen.

Her ses billeder af offentligt tilgængelige kort, der hænger ude foran kontorerne

Eksempel på tagløsning

Eksempel på nybyggeri i bykernen

Frokosten blev indtaget sammen med Robert på Benediktiner Markt. Det er byens markedsplads, hvor der bliver solgt lokale råvarer, og hvor der ligger et par spisesteder ud til pladsen.

Efter frokosten gav en af arkitekterne os en rundvisning i byen med fokus på nyere projekter. De arbejder på at fortætte byen ved blandt andet at udnytte tagetager. Vi var ikke dybt imponeret over de arkitektoniske løsninger. Se et eksempel på en tagløsning på billedet til venstre. Der er ofte offentlig røre ved nybyggeri i den historiske kerne. Et nybyggeri der dog er gået smertefrit igennem befolkningens kritik, ses på det nederste billede. Det skulle eftersigende skyldes, at bygningen indfører sig idet den spejler den eksisterende bygning overfor.

Efter rundvisningen fik vi et par timer for os selv til at være turister i byen. Det blev til lidt cafébesøg og shopping, inden vi mødtes med Robert og Bertl på en slovensk restaurant. Klagenfurt er indflyret af Slovenien, som ligger lige bag bjergene. På restauranten fik vi fælles anretninger og stemningen var høj på denne anden aften, hvor vi nu var faldet lidt mere til i hinandens selskab.

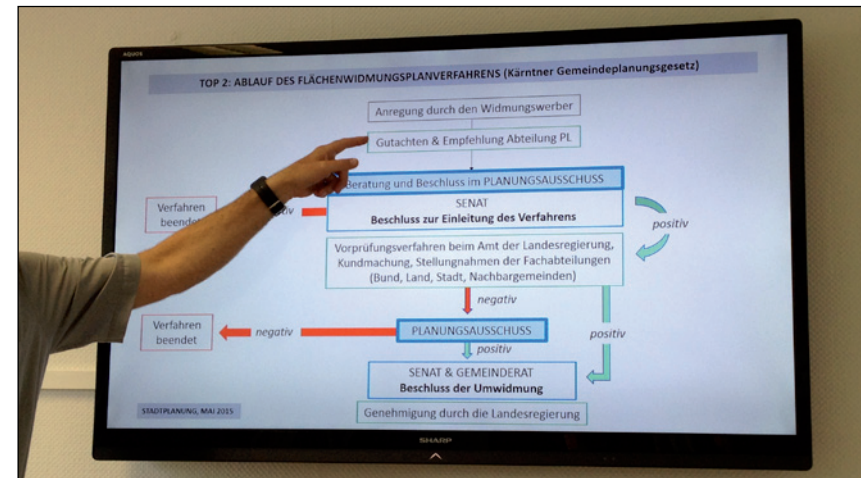
Onsdag d. 17. juni

Som på de øvrige dage startede vi dagen på kontoret. Byplanafdelingen bestod af både planlæggere og byggesagsbehandlere. De holder et ugentligt fællesmøde, og vi var inviteret med til at deltage i ugens møde. Der blev taget 4-5 aktuelle projekter frem. Projekterne og problemstillingerne blev diskuteret i plenum.

Et af projekterne var et ønske fra et stormagasin om at placere sig i Klagenfurt i udkanten af bykernen. Diskussionen gik på, om det ville betyde lukninger af de mindre butikker i kernen og deraf en ændring af gågademiljøet. Flertallet mente dog, at stormagasinet ville kunne tiltrække nye besøgende fra regionen til Klagenfurt, og derved fremme handelen i hele byen. Robert skulle efterfølgende have et møde med borgmesteren herom.

De var meget interesseret i at høre vores syn på projekterne. Vi fik nogle meget spændende diskussioner, hvilket var et af turens absolutte højdepunkter.

To af medarbejderne kørte os derefter rundt i den østlige del af Klagenfurt, hvor vi spiste frokost på en kinesisk restaurant.

Model der bruges til at afgøre, om der skal udarbejdes lokalplan for et projekt

Eksempel på nybyggeri i bykernen

Pyramidekogel-tårnet

En rutschebane snor sig rundt om elevatoren

Om eftermiddagen tog Robert os med op til Pyramidekogel, der er et 851 meter højt bjerg i regionen Korinth. Siden 1950 har der stået et udsigtstårn til minde om de falde i bjergene i 1. og 2. verdenskrig. Det tårn blev i 2013 udskiftet med et nyt og højere tårn, "Pyramidekogel-tårnet". Tårnet er 100 meter højt og er verdens højeste observationstårn udført som trækonstruktion.

Der var en storslået udsigt over søen Wörthersee og over bjergene mod Slovenien. Nedstigningen foregik via trapper, elevator eller via en 66 meter lang rutschebane, der snoede sig ned. Birgitte tog den sjove tur ned af rutschebanen og kan på det varmeste anbefale andre at prøve samme tur!

Søen Wörthersee set fra tårnet. Klagenfurt anes bagerst og har en lille del af søbredden.

Boligbyggeri i forstaden

Boligbyggeri i forstaden. Dette område var noget af det mest vellykkede

Vi blev også vist rundt til flere nyere boligområder syd og vest for byen. Den arkitektoniske kvalitet halter lidt efter det, der bliver bygget i Gladsaxe. På billederne ses dog noget af det bedre.

Efter rundturen tog vi tilbage til Klagenfurt, hvor vi først fik en øl med rådmanden for planområdet, og siden en afslutningsmiddag med Robert på en italiensk restaurant.

Torsdag morgen tog vi op på kontoret og fik sagt farvel og tak til alle, inden Robert kørte os til lufthavnen.

Vi havde en spændende tur og var meget imponeret over hvor godt, der blev taget hånd om os både socialt og fagligt. Mest af alt var det interessant, at høre Robert fortælle om planlægningen og at være med til diskussioner om aktuelle problemstillinger.

Vi mødtes med rådmanden for planområdet på den gamle plads ved Rådhuset

Besøg fra Klagenfurt

Oktober 2015

Ankomst søndag d. 4. oktober

Byplanchef Robert Piechl og arkitekt Bertl Kamnig ankom til København søndag aften, hvor Britt hentede dem i lufthavnen. De blev indlogeret på Højgård, hvor de var meget tilfredse med at bo og blive beværtet af Birthe.

Programmet for deres ophold var overordnet inddelt sådan, at den første dag skulle give dem viden om byplanlægning i Gladsaxe, den anden dag om By- og Miljøforvaltningens øvrige projekter og problemstillinger og den tredje dag om planlægning og arkitektur i København.

Mandag d. 5. oktober

Mandag morgen blev Robert og Bertl hentet af Birgitte. Turen til Rådhuset gik via en omvej til Værebros Park og Bibliografen i Bagsværd. De var imponeret over GladsaxeLiv-projekterne.

Robert Piechl og Bertl Kamnig.

Efter at have hils på Byplanafdelingen gav Britt og Pernille dem en introduktion til de danske planlægningsværktøjer, til den overordnede planlægning i Gladsaxe og til GladsaxeLiv.

Vi spiste frokost sammen i kantinen. Derefter afholdt vi et afdelingmøde, hvor byplanmedarbejderne hver især præsenterede et aktuelt projekt for Robert og Bertl. Vi synes, at det var meget spændende at deltage i deres teammøde i Klagenfurt, og det virkede også til, at de var begejstrede for at deltage i vores møde.

Derefter tog vi dem med ud i Gladsaxe, hvor turen startede med en rundtur på Tobaksområdet. De havde glædet sig til at cykle i Danmark, så cyklerne blev fundet frem. Turen gik til Bagsværdlund, Bagsværd Sø, Byens Arena, Gyngemosepark, de nye rækkehuse på Lundevang og de almene bebyggelser Søndergaard Park og Bytoften. De var særligt begejstrede for rækkehusbebyggelserne, som de ikke rigtig har på samme måde i Klagenfurt.

Efter cykelturen ventede en middag på den nye restaurant Italy i Gladsaxe inden de tog mætte og trætte tilbage til Højgård.

Pernille, Bertl og Robert på vej til rundtur i Gladsaxe

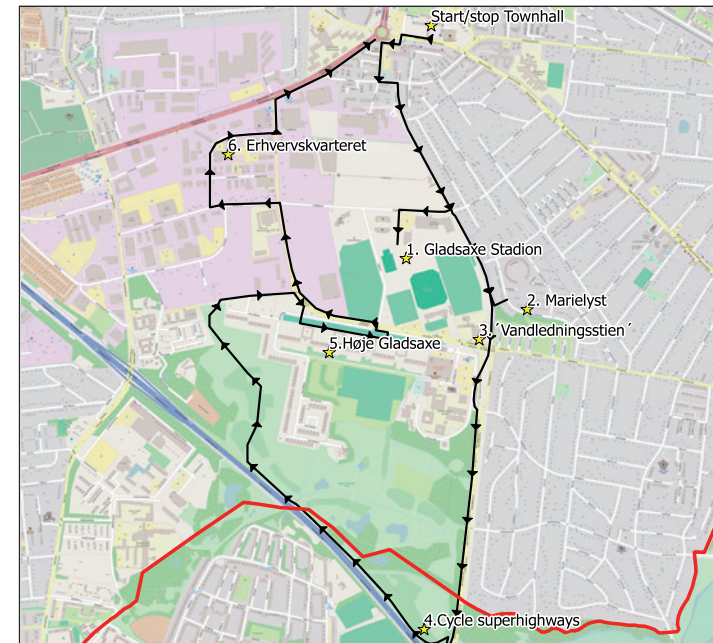
Tirsdag d. 6. oktober

Robert og Bertl mødtes med os på Rådhuset. Dagens program startede med et oplæg fra Klimateamet. Her fik de en introduktion til klimaplanen og flere klimaprojekter i Gladsaxe. Dernæst bød borgmester Karin Søjberg Holst dem velkommen på sit kontor, hvor vi fik talt lidt om udvekslingen mellem Gladsaxe og Klagenfurt gennem tiderne. Der var sørget for, at det østrigske flag var oppe på Rådhuspladsen, så de følte sig meget velkomne. Vej- og Parkafdelingen gav dernæst en introduktion til især cykelprojekter i Gladsaxe. De lyttede nysgerrigt, da cyklisme ikke er så udbredt i Klagenfurt trods de gode vejrmæssige forhold.

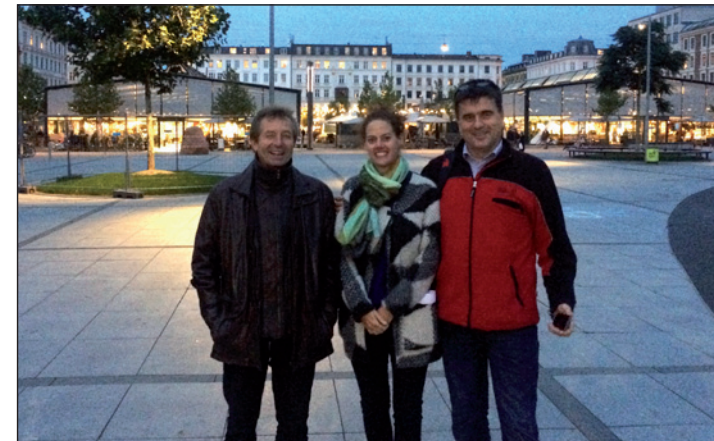
Efter en faglig formiddag fik de en traditionel dansk frokost med højtbelagt smørrebrød på Madbiblioteket, hvor Minna fra Internationalt Sekretariat stødte til. Minna har været en god hjælp i forhold til at få udvekslingsbesøgene til at glide nemt.

Eftermiddagens program startede med en introduktion i Byggesagsafdelingen. De var meget optagede af den digitale sagsbehandling og de deraf hurtige processer. Derefter blev det tid til endnu en cykeltur, hvor de denne gang blandt andet fik set klimaprojekterne Vandlekningsstien og udearealerne ved Gladsaxe Stadion samt afprøvet en supercykelsti.

Efter cykelturen fik de nogle timer på egen hånd, inden vi mødtes ved Nørreport i København, hvorfra vi gik til en restaurant i Nansensgade. På vejen til restauranten viste vi dem den nye stationsplads på Nørreport, Torvehallerne og Israels Plads. Efter middagen bød de på en øl ved søerne, inden alle tog trætte hjem.

Cykelruten rundt til klimaprojekter

Israels Plads

Onsdag d. 7. oktober

Robert og Bertl var naturligvis også interesseret i at se, hvilken by Gladsaxe er forstad til. Derfor havde vi afsat den sidste dag til at se på særligt de nyere projekter i København. På den måde fik de også et større billede af, hvad der rør sig i dansk planlægning.

Birgitte og Tine fra Byplanafdelingen tog dem med rundt på en intensiv rundtur. Vi startede på Nørrebro, hvor vi besøgte Superkilen, byrum ved Guldbergs Skole, og den lokale BaNanna Park. Dernæst tog vi med bil til Sluseholmen, hvor vi gik rundt i gårdrummene og langs havnen, inden vi tog videre med en havnebus til Operaen. På bådturen hoppede vi konstant fra den ene side til den anden for at fortælle om de forskellige nye byggerier langs Sydhavnen/ Kalvebod og Islands Brygge/ Christianshavn.

Vi spiste frokost på Papirøen. Ligesom os var de vilde med stedet. Så gik turen gennem Christiania, hvor vi tog en kaffepause. Dernæst tog Tine havnebussen tilbage til bilen på Sluseholmen mens Britt stødte til.

Vi fortsatte rundvisningen med en tur til Ørestad, hvor vi så Koncerthuset, IT-Universitetet, Tietgenkollegiet, boligbebyggelserne Bjerget og VM-husene samt 8-tallet. De var meget begejstrede over arkitekturen og havde aldrig set noget lignende. Vi afsluttede den lange dag med en middag i restauranten i 8-tallet inden vi steg på metroen noget trætte i benene og indtryksmættede i hovedet.

Superkilen på Nørrebro

BaNanna Park på Nørrebro

Robert, Birgitte og Bertl i Sluseholmen

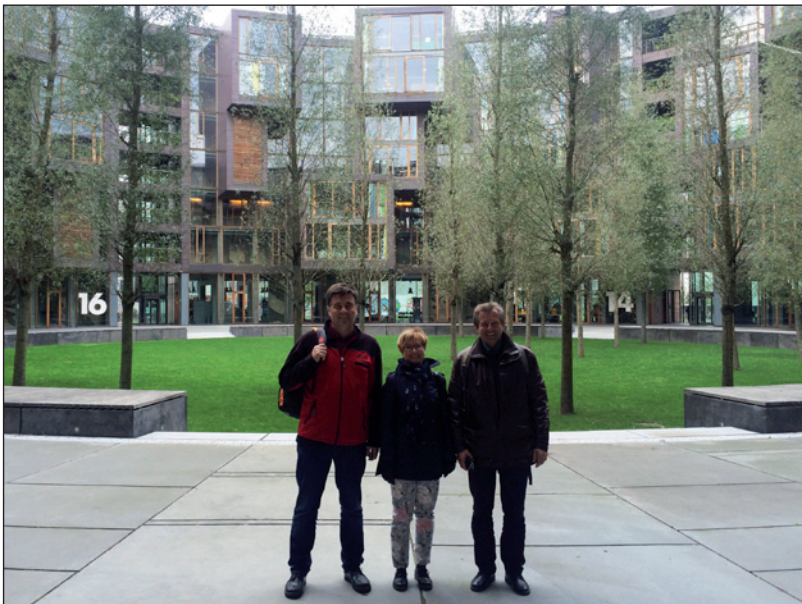

Bådturen fra Sluseholmen til Operaen

Afrunding

Udvekslingsopholdet i både Klagenfurt og Gladsaxe forløb rigtig godt. Vi var meget imponeret over det program, de havde lagt os for dagen i Klagenfurt. Derfor havde vi en stor opgave at løfte ved genbesøget i Gladsaxe, hvilket efter sigende lykkedes i høj grad. Begge besøg bar præg af faglig entusiasme, nysgerrighed og godt humør.

Det har været en udbytterig udveksling. Både i forhold til at få en indsigt i de fysiske og planmæssige forhold i en kommune i et andet land, at se vores egen kommune udefra og så mest af alt at have faglige diskussioner på tværs af landene.

Robert, Britt og Bertl i gården på Tietgenkollegiet i Ørestad

Legesyge gæster på deres sidste metrotur